

Силабус курсу
Фінансова грамотність

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Спеціальність – 075 Маркетинг

Рік навчання: 2, Семестр: 3

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПП

д.е.н., проф. **Кізима Тетяна Олексіївна**

Контактна інформація

tetyana.kizyma68@gmail.com

тел.0982593665

Опис дисципліни

Дисципліна «Фінансова грамотність» спрямована на формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навиків щодо ефективного управління особистими фінансами у контексті підвищення рівня фінансової грамотності. Дисципліна формує нові компетентності поза спеціальністю. Викладання дисципліни не потребує однорідної аудиторії.

Структура курсу

№ п/п	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Фінансова грамотність населення: сутність, необхідність, основні компоненти	Отримання навиків щодо оцінки власного рівня фінансової грамотності та його моніторингу в сучасних умовах	Тести, питання
2	Вплив психології грошей на формування фінансово грамотної особистості	Ознайомлення з психологічними аспектами сприйняття грошей та векторами їх впливу на розвиток особистих фінансів і формування фінансово грамотної особистості	Тести, кейси
3	Технології формування сімейного бюджету і планування особистих фінансів	Ознайомлення зі специфікою особистого фінансового планування, отримання навиків зі складання особистого (сімейного) бюджету	Тести, кейси

4	Податки і податкова культура	Ознайомлення із сутністю, необхідністю та видами податків, особливостями системи оподаткування доходів і майна громадян та станом податкової культури в Україні	Ситуаційні задачі, кейси
5	Заощадження та інвестиційна грамотність громадян	Ознайомлення з можливостями участі громадян в інвестиційному процесі, оволодіння специфікою використання основних фінансових інструментів, набуття навиків формування особистого інвестиційного портфеля	Тести, ситуаційні задачі
6	Страховання і страхова грамотність населення	Вивчення сутності, переваг та особливостей страхування як різновиду фінансової послуги, ознайомлення з основними видами страхування та специфікою користування ними	Тести, питання
7	Пенсія та пенсійне забезпечення громадян	Ознайомлення зі структурою системи пенсійного забезпечення громадян в Україні, умовами отримання та видами пенсійних виплат, можливостями приватної участі громадян у пенсійному забезпеченні	Тести, кейси
8	Фінансова поведінка громадян у контексті підвищення рівня фінансової грамотності	Отримання знань щодо основних видів, моделей та стратегій фінансової поведінки населення, формування вміння аналізувати особисту фінансову поведінку та визначати напрями її активізації з урахуванням передового зарубіжного досвіду у цій сфері	Тести, питання
9	Фінансове шахрайство і особиста фінансова безпека громадян	Ознайомлення із сутністю, ознаками і видами фінансового шахрайства та технологіями протидії фінансовому шахрайству в сучасних умовах, аналіз основних індикаторів фінансової безпеки громадян, формування вміння визначати загрози особистій фінансовій безпеці	Тести, питання

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Методика викладання фінансової грамотності : навч. посібн. / за ред. д.е.н., проф. Кізими Т.О. і д.пед.н., доц. Ребухи Л.З.; 2-е вид., перероб. і доп. Тернопіль: Економічна думка, 2020. 220 с.

2. Кізіма Т.О., Крупяк І.Й., Коломійчук Н.М. Методика викладання фінансової грамотності у вищій школі: досвід та перспективи. Світ фінансів. 2020. Вип. 3 (64). С. 8-18.
<http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1337/1341>

3. Ребуха Л.З., Кізима Т.О., Письменний В.В. Значимість інтерактивних та практикозорієнтованих ігор у процесі викладання фінансової грамотності в закладах освіти. *Ukrainian Journal of Education Studies and Information Technology*. 2020. Vol. 8. №4. P. 38-51. https://www.researchgate.net/publication/348143253_The_importance_of_interactive_and_practically_oriented_games_in_the_process_of_financial_literacy_teaching_at_educational_institutions

Додаткова:

1. Гриджук Д. Про необхідність зрозумілих програм підвищення фінансової грамотності простих людей. URL : <http://www.ukrbanks.info/article/Dmitrii-Gridzhuk-oneobhodimosti-vnjatnyhprogramm-povyshenija-finansovoi-gramotnosti-prostyh-ljudei.html> 2.

Кізима Т.О. Боргова поведінка домогосподарств: теоретико-методологічний аспект. Четверті наукові читання пам'яті С.І. Юрія / За ред. О.П. Кириленко (м. Тернопіль, 28 лист. 2018 р.). Тернопіль: Осадца Ю.В., 2018. С. 39-42.

3. Кізима Т.О. Ідентифікація фінансового шахрайства: світовий досвід і вітчизняні реалії. Проблеми і перспективи сучасного розвитку фінансів, обліку та банківської діяльності: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 18 березня 2019 р.). Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. С. 66-67.

4. Кізима Т. Кредитна поведінка домогосподарств: структурно-аналітичний аспект. *Світ фінансів*. 2019. Вип. 1 (58). С. 7-18.

5. Кізима Т. Фінансові інструменти залучення заощаджень домогосподарств до інвестиційних процесів: прагматико-аналітичний аспект. *Вісник ТНЕУ*. 2018. Вип. 4 (90). С. 33-47.

6. Кізима Т.О., Баран М.М. Фінансова грамотність дітей – серед пріоритетів Нової української школи. Актуальні питання фінансової теорії та практики : збірн. матер. Восьмої заоч.-дистанц. конф. студентів і молодих вчених (м. Тернопіль, 20 травня 2021 р.). Тернопіль: ЗУНУ, 2021. С. 55-57.

7. Кізима Т.О., Булавинець В.М. Фінансова поведінка домогосподарств у контексті розвитку поведінкових фінансів. *Ефективна економіка*. 2022. Вип. 12.

8. Кізима Т.О., Гайнацька Ю.О. Вектори зміни споживчих витрат українців в умовах повномасштабної війни. Фінансове забезпечення сталого розвитку : збірник наукових праць. Вип. 2. Тернопіль : ЗУНУ, 2022.

9. Кізима Т.О., Гайнацька Ю.О. Споживчі сукупні витрати населення в Україні: структурно-аналітичний аспект. Актуальні питання фінансової теорії та практики : Матеріали Восьмої заочно-дистанційної наукової конференції студентів і молодих вчених. Тернопіль: ЗУНУ, 2022.

10. Кізима Т., Кізима А. Ідентифікація причин та потенційних наслідків фінансового шахрайства. *Вісник ТНЕУ*. 2019. Вип. 2 (92). С. 47-56.

11. Кізима Т.О., Кізима А.Я. Шахрайство з фінансовими ресурсами домогосподарств: типологізаційний аспект. Сучасні детермінанти фіскальної політики: локальний та міжнародний вимір : збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 10 вересня 2019 року). Тернопіль: ТНЕУ, 2019. С. 131-133.

12. Кізима Т.О., Пилипчук Л.В. Вплив фінансової грамотності на формування заощаджень домогосподарств. Актуальні питання фінансової теорії та практики : збірник матеріалів Сьомої заочно-дистанційної наукової конференції студентів і молодих вчених (м. Тернопіль, 30 листопада 2020 р.). Тернопіль: ТНЕУ, 2020. С. 133-136.

13. Кізима Т., Хамига Ю. Фінансове шахрайство: теоретична концептуалізація та економічне підґрунтя. *Світ фінансів*. 2019. Вип. 2 (59). С. 109-123.

14. Кізима Т.О., Хмельницький Н.Р. Напрями підвищення ролі держави у раціоналізації кредитної поведінки сучасної молоді. Фінансове забезпечення сталого

розвитку: збірник наукових праць кафедри фінансів ім. С. І. Юрія Західноукраїнського національного університету. Вип. 1. Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 126 с. С. 70-73.

15. Фінансова грамотність, обізнаність та інклюзія в Україні: звіт про дослідження. Додатковий проект IP-FSS в Україні. Проект регіонального економічного розвитку. URL : <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=83136332>

16. Financial Literacy and Budgeting. URL : <https://www.csmd.edu/costs-aid/financialliteracy/index.html>

17. Financial literacy and the need for financial education: evidence and implications. URL : <https://sjes.springeropen.com/articles/10.1186/s41937-019-0027-5>

18. Financial literacy in Canada. URL : <https://www.canada.ca/en/financial-consumeragency/programs/financial-literacy.html>

19. Kizyma T., Lobodina Z., Khamyha Yu. Fraud with financial resources of the state: types and effect on the shadow economy. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2019. №2 (29). С. 355-363.

20. Kizyma T. Priorities for the household finance development and the financial literacy formation of population. Modern Ukrainian financial science: theoretical paradigm & practical concept of public finance : monograph / V. Fedosov, A. Krysovatyu, V. Oparin, P. Yukhymenko. Oklahoma City : Draft2Digital Publishing House, 2018. P. 415-431.

21. Lobodina Z. M., Kizyma T. O., Demianyshyn V.G., Berezjka K.M., Savchuk S.V. Participatory budgeting in the context of behavioral finance. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2022. Vol. 5 (46). URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/issues>

22. Lobodina Z. M., Lopushniak H. S., Kizyma T. O., Lyvdar M. V. Inclusive budgeting: theoretical aspects, prerequisites and necessity for its implementation in Ukraine. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2020. Vol. 2. №33. P. 463-472. <http://fkd.org.ua/article/view/207201/207540>

23. The ultimate guide to financial literacy. URL : <https://www.investopedia.com/guide-to-financial-literacy-4800530>

24. Vogler C. Money in the Household: Some Underlying Issues of Power. Sociological Review. 2018. Vol. 46. №4. P. 687–713.

25. What Do You Need to Know About Financial Literacy? URL : <https://www.ramseysolutions.com/financial-literacy/what-is-financial-literacy>

26. What is financial literacy, and why is it so important? URL : <https://www.investopedia.com/terms/f/financial-literacy.asp>

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів і перескладання.** Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

- **Політика щодо академічної доброчесності.** Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів заборонено.

- **Політика щодо відвідування.** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Разом
30%	40%	30%	100%
Опитування під час занять (теми 1 – 5) – 5 балів за тему – макс. 25 балів. Модульна робота – макс. 75 балів	Опитування під час занять (теми 6 – 9) – 5 балів за тему – макс. 20 балів. Модульна робота – макс. 80 балів	Підготовка КПІЗ. – макс. 40 балів Захист КПІЗ – макс. 40 балів Розв’язування завдань під час тренінгу – макс. 20 балів	

Шкала оцінювання студентів:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов’язковим повторним курсом)